

Exemplu de metodologie privind evaluarea internă a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice

Managementul riscurilor

Conceptul de management al riscului

Managementul riscului este un proces sistematic și iterativ pentru optimizarea resurselor în concordanță cu politica organizațională de management a riscurilor. Managementul riscului este integrat în activitățile zilnice prin roluri și responsabilități definite în toate domeniile de activitate.

Managementul riscului ajută la includerea aspectelor de tratare a riscului în practicile de management și la luarea deciziilor pe parcursul întregului ciclu de viață al activităților. Managementul riscului poate să contribuie la maximizarea rezultatelor globale, dacă este desfășurat într-o manieră integrată, în domenii precum:

- achiziția, testarea, operarea, mentenanța și casarea sistemelor informatice, împreună cu interfețele acestora;
- controlarea consecințelor riscurilor operaționale generate de sistemele informatice;
- managementul, costurile și planificarea activităților referitoare la sistemele informatice.

Acest proces adaugă valoare datelor produse, menținute și raportate în mod regulat, iar pentru a asigura documentarea acestui proces, în evaluarea internă a riscurilor se constituie un Registru al riscurilor operaționale generate de utilizarea sistemelor informatice de către oameni, procese, sisteme și mediul extern. Acest registru poate fi integrat în înregistrul general al riscurilor operaționale ale entității.

Procesul de management al riscului

În cadrul procesului de management al riscului, este analizat și evaluat tot spectrul de riscuri. Evenimentele nedorite trebuie să fie analizate și evaluate din punctul de vedere al severității (impactului) și al probabilității de apariție. Măsurile de diminuare a riscurilor vor fi analizate și evaluate din perspectiva eficacității acestora, iar rezultatele măsurătorilor performanțelor și a tendinței riscurilor vor fi utilizate pentru optimizarea resurselor alocate, pentru gestionarea adecvată a riscurilor și pentru menținerea acestora în limitele de toleranță asumate de conducerea organizației.

În cadrul procesului de management al riscurilor, informațiile referitoare la riscurile potențiale sunt documentate și structurate, facilitându-se astfel luarea deciziilor pentru tratarea corespunzătoare a acestora.

Rezultatul analizei și evaluării riscurilor inerente, precum și ale riscurilor reziduale vor fi comunicate către conducătorii organizației.

Identificarea, analiza și evaluarea riscurilor trebuie revizuită periodic sau atunci când situația o impune: la modificarea modelului de business al organizației, la orice ajustare a structurii organizatorice și a activităților ori a procedurilor de lucru în cadrul organizației, la schimbarea

tehnologiilor de procesare a informației, la modificări majore ale sistemului, în urma aparițiilor unor incidente, în urma aplicării unor controale de risc etc.

Implementarea managementului riscului

Managementul riscului necesită implicarea tuturor factorilor atât a celor cu responsabilități decizionale, cât și a celor cu atribuții executive din cadrul organizației și stabilirea de linii clare de responsabilitate la nivelul tuturor structurilor organizatorice și decizionale. Managementul riscului este un proces continuu, iterativ care constituie o parte integrantă a activității curente din cadrul organizației.

Fiecare linie de business din cadrul unei organizații își va evalua toate categoriile de risc relevante, înregistrându-le în registrul riscurilor. Se vor identifica toate potențialele probleme operaționale în patru categorii: oameni, procese, sisteme/tehnologii și mediul extern, incluzând externalizările și furnizorii externi de produse și servicii informatice și de comunicații.

Registrul riscurilor operationale este structurat pe patru categorii:

1. Oameni
2. Procese
3. Sisteme/tehnologie
4. Extern

Riscuri aferente **oamenilor** pot fi, fără a se limita la:

- nerespectarea proceselor, procedurilor sau a instrucțiunilor de lucru;
- erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice;
- cunostințe, experiență și pregătire insuficientă a personalului care utilizează sau deservește sistemele informatice;
- personal insuficient;
- dependența de angajați cheie;
- lipsă de comunicare și cooperare între angajați;
- neraportarea erorilor sau greșelilor aferente sistemelor informatice;
- alterarea datelor;
- modificarea informațiilor sau a datelor din rapoarte, fără documentarea adecvată;
- conflict de interese între personalul care dezvoltă și cel care administrează sistemele informatice ori între utilizatorii acestora;
- lipsa unei delimitări clare între rolurile persoanelor care accesează/administrează/ dezvoltă sistemele informatice;
- automulțumire;
- fraudă;
- operațiuni suspecte de spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism;
- nerespectarea regimului de sancțiuni internaționale.

Riscuri aferente **proceselor** pot fi, fără a se limita la:

- a) ***Riscuri de model:*** lipsa proceselor organizatorice (cel puțin referitoare la managementul schimbării, al incidentelor, al problemelor, al nivelurilor de servicii, al versionărilor, al capacității, al disponibilității și al proiectelor), erori de metodologie

sau de model, erori de evaluare, disponibilitatea rezervelor pentru acoperirea pierderilor, complexitatea modelelor, control inadecvat al proceselor, software neadecvate obiectivelor de activitate, insuficiența guvernancei corporative în acest domeniu;

- b) **Riscuri tranzactionale:** erori de execuție, erori de înregistrare, managementul inadecvat al datelor și informațiilor, erori de matching, compensare, colateral, complexitatea produselor, riscuri de capacitate, riscuri de evaluare, riscuri de confidențialitate, fraude;
- c) **Riscuri aferente controlului operațiunilor:** lipsa separării drepturilor și atribuțiilor, depășirea limitelor, riscuri de volum, riscuri de securitate, riscuri de raportare, riscuri de înregistrări contabile neadecvate, control inadecvat al activităților externalizate, întreruperea furnizării serviciilor, neidentificarea operațiunilor în speță în funcție de indicatorii de risc și variabile analitice prestabilite.

Riscuri aferente **sistemelor/tehnologiei** pot fi, fără a se limita la:

- sistem inadecvat de management al tehnologiei și securității;
- lipsa metodologiilor de dezvoltare și testare;
- capacitate insuficientă de procesare;
- întreruperi în funcționarea sistemelor (hardware, software, stocare, telecomunicații);
- căderi de rețea;
- întreruperii în furnizarea serviciilor prestate de furnizorii externi;
- sisteme inadecvate;
- protecție inadecvată împotriva malware;
- riscuri de compatibilitate;
- riscuri generate de furnizori/vânzători;
- erori de programare;
- coruperea datelor;
- riscuri de recuperare după dezastre;
- testare necorespunzătoare a recuperării în caz de dezastru;
- sistem inadecvat de actualizare tehnologică;
- sisteme învechite;
- servicii necorespunzătoare de suport pentru sisteme.

Riscuri aferente **mediului extern** pot fi, fără a se limita la:

- pierderi datorate evenimentelor catastrofice/dezastrelor naturale sau generate de oameni ori factori din afara organizației;
- întreruperi în furnizarea serviciilor prestate de furnizori externi;
- fraude și activități criminale externe;
- expuneri externe ale securității sistemelor;
- atacuri teroriste clasice sau informatice;
- criminalitate economică și/sau informatică;
- căderi ale alimentării cu electricitate.

Structura organizației, sistemele informatice ale organizației și gestionarea riscurilor operaționale generate de acestea

Domeniul prezentei analize de impact este reprezentat de următoarele:

Structura organizatorică

Entitatea care face obiectul prezentului exemplu de metodologie de evaluare a riscurilor operaționale are următoarele caracteristici:

Structura organizatorică

Structura organizatorică a entității este formată din următoarele compartimente (structuri organizatorice funcționale):

1. ORGANUL SUPERIOR DE CONDUCERE: în funcție de tipul entității acesta poate să fie consiliul de administrație sau consiliu de supraveghere;
2. CONDUCEREA EXECUTIVĂ: acesta poate să fie constituit din comitet director, directori executivi, director general sau altă formă prin care se asigură conducerea activităților curente ale entității și care duce la îndeplinire hotărârile organului superior de conducere;
3. Compartiment RELAȚIA CU CLIENȚII (front office, vânzări, investitori, asigurați, participanți, membri etc): desfășoară activitățile legate de relația cu persoanele externe ale entității în vederea îndeplinirii obiectului principal de activitate (prestarea serviciilor financiare autorizate, reglementate și supravegheate de ASF);
4. Compartiment OPERAȚIUNI: desfășoară toate activitățile curente care țin de activitatea de bază a entității. Această structură organizatorică acoperă toate funcțiile operaționale ale entității;
5. Compartiment FINANCIAR-CONTABILITATE: desfășoară activitățile referitoare la operațiunile financiar-contabile și de raportare aferente înregistrărilor contabile;
6. Compartimente FUNCȚII CHEIE ALE ENTITĂȚII: În această secțiune sunt menționate mai multe structuri organizatorice distincte care asigură următoarele funcții cheie, după caz: audit intern, control intern, conformitate, managementul riscurilor, funcția actuarială, etc;
7. Compartiment TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI: desfășoară activități specifice pentru administrarea și dezvoltarea sistemelor informatice (software, hardware și comunicații), inclusiv a paginilor de internet ale organizației;
8. Compartimente SUPPORT: derulează activități de marketing, juridic, resurse umane, cercetare-dezvoltare, analiză și altele asemenea

Arhitectura infrastructurii IT:

În descrierea activității organizației, referitor la sistemele informatice, s-a ținut cont de următoarele aspecte:

- *arhitectura IT (doi provideri, IDP/IPS, antivirus, firewall, servere, etc)*

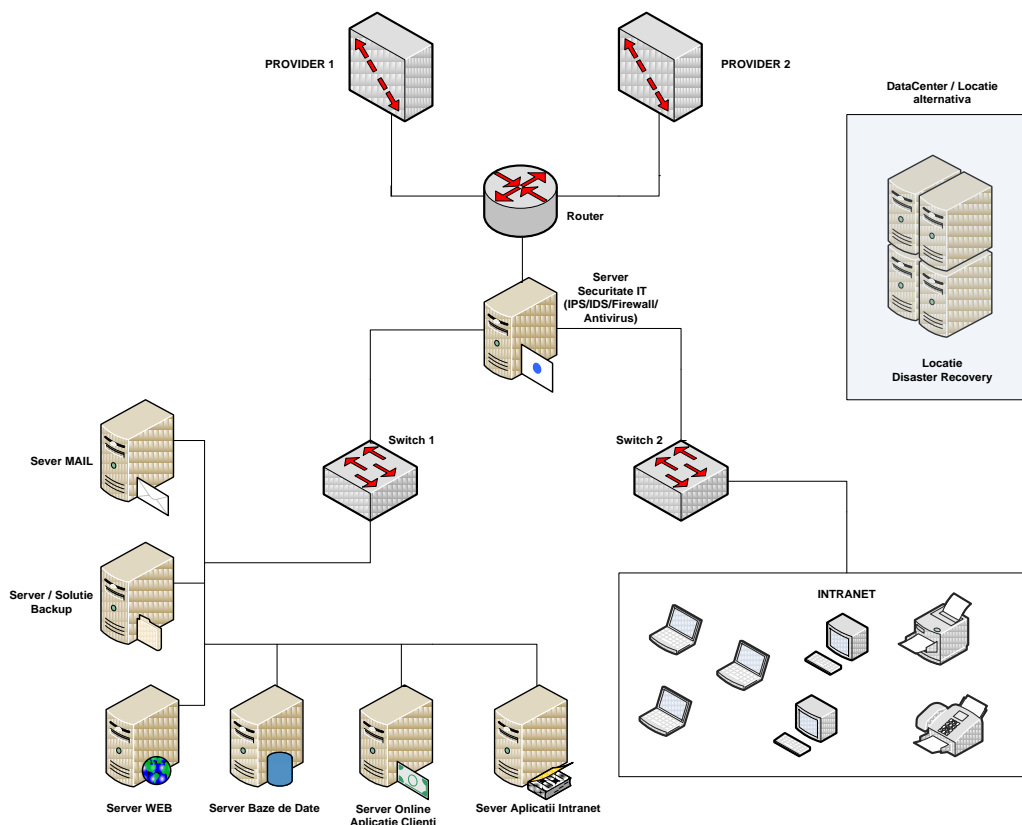
- *de faptul că există un BCP (business continuity plan) care cuprinde:*

- identificarea aplicațiilor critice a căror replicare este necesară în cadrul centrului de recuperare;

- descrierea infrastructurii IT din cadrul organizației;
 - descrierea sistemului de disaster recovery implementat;
 - descrierea personalului disponibil în cadrul organizației;
 - analiza de riscuri și impactul acestora;
 - definirea liniilor directe pentru încheierea Service Level Agreements (SLA), în vederea asigurării QoS (Quality of Service) atât cu furnizorii de echipamente, cât și cu furnizorii de sisteme de comunicații;
 - descrierea modului de monitorizare a sistemului de disaster recovery în operarea curentă;
 - definirea evenimentelor critice de tip dezastru;
 - definirea activităților, a pașilor și a procedurilor ce compun planul BCP (Business Continuity Plan).
- *existența unei locații alternative de procesare a datelor*
- *efectuarea back-up-urilor conform unor proceduri existente*
- *existența unei politici de securitate informatică cu următoarele obiective:*
- **Managementul securității informației:** Măsurile managementului securității informației vor fi implementate și puse în aplicare în concordanță cu obiectivele securității informației, declarațiile, politicile, standardele și procedurile stabilite de conducerea organizației.
 - **Clasificarea informației, sistemelor și resurselor:** Informațiile, sistemele și resursele vor fi clasificate corespunzător nivelului și tipului de protecție cerut.
 - **Identificarea și autentificarea:** toate informațiile și sistemele cu care institua pune în vigoare propria identificare și autentificare a angajaților, a altor utilizatori, terțelor părți și sistemelor.
 - **Confidențialitatea:** confidențialitatea tuturor datelor, informațiilor, sistemelor, documentelor și software-urilor care este pusă în aplicare.
 - **Integritatea:** integritatea datelor, informațiilor, sistemelor, documentelor și software-urilor care este pusă în aplicare, în funcție de cât de critică este resursa pentru activitatea organizației.
 - **Contabilizarea:** Contabilizarea și responsabilitatea acțiunilor utilizatorilor trebuie să fie clar definite și puse în aplicare permanent.
 - **Disponibilitatea:** Toate informațiile și sistemele trebuie să fie disponibile utilizatorilor autorizați, atunci când este nevoie. , Sunt considerate oportune, în totalitate și exacte cu recuperarea oricăror date, informații, software sau sisteme pierdute datorită unor evenimente nedorite și neașteptate (ex.întreruperea sistemului în caz de dezastru).
 - **Non-repudierea:** Este un concept pentru asigurarea că o parte vătămată într-o dispută nu poate fi respinsă, sau contestată de o declarație de valabilitate. Sistemele trebuie să asigure că o tranzacție informatică nu poate fi ulterior respinsă (rejectată) de acea parte vătămată.

- **Controlul accesului fizic și logic:** Toate informațiile și sistemele vor fi asigurate corespunzător și riguros cu controale de acces fizic și logic.
- **Evaluarea riscului:** Evaluarea amenințărilor, impactului și vulnerabilităților informațiilor a utilităților de procesare a informațiilor și a probabilității producerii acestora.
- **Managementul riscului:** Procesul de identificare, revizuire și reducere sau eliminare a riscurilor de securitate, care pot afecta sistemele informatice la un cost acceptabil.
- **Instruirea și conștientizarea privind securitatea informației:** Toți angajații vor fi supuși unor programe de instruire și conștientizare privind securitatea informației.
- **Rolurile și responsabilitățile:** Rolurile, responsabilitățile și competențele decizionale pentru toate părțile care au acces la resursele informatice sunt clar definite și comunicate.
- **Conformitatea :** Personalul precum și alți utilizatori trebuie să fie familiarizați și să se conformeze cu procedurile și politicile băncii privind securitatea informației.
- **Monitorizarea securității informației și raportarea:** Monitorizarea și raportarea măsurilor de securitate a informației vor fi stabilite să detecteze și să raporteze breșele actuale și suspecte și vor asigura acțiuni de remediere ale acestora.

Prezentarea schematică a arhitecturii sistemelor informatice se regăsește în figura de mai jos:

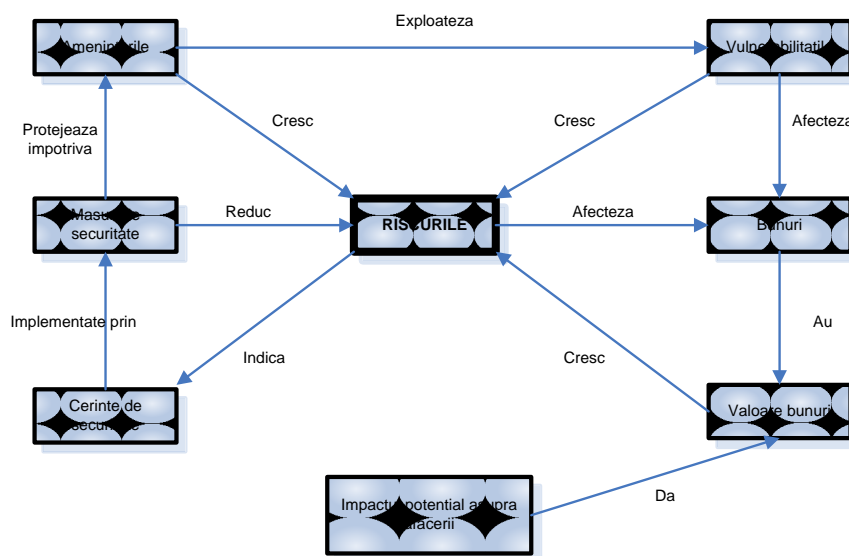
Analiza și Tratarea Riscurilor. Impactul Acestora

Organizația a definit o abordare sistematică a evaluării riscului în procedura internă pentru Evaluarea riscului. Metoda utilizată ține cont de cerințele legale, reglementări și de securitatea informațiilor activității organizației, precum și cele mai bune practici în domeniu. S-au determinat riscurile (pe toate cele patru categorii), criteriile de acceptare a riscurilor și s-au identificat nivelurile de risc acceptabile (apetitul și toleranța la risc).

Pentru abordarea sistematică a evaluării riscurilor sunt îndeplinite următoarele:

- S-au identificat operațiunile și activitățile organizației;
- S-au identificat sistemele informatice pe care se bazează operațiunile și activitățile identificate anterior;
- S-au identificat riscurile operaționale generate de sistemele informatice;
- S-au identificat factorii de risc (amenințările) la care facilitează expunerea la riscurile operaționale.
- S-au identificat vulnerabilitățile care ar putea fi exploatate de aceste amenințări.
- S-a stabilit impactul și daunele asupra organizației în cazul pierderii confidențialității, integrității și disponibilității sistemelor informatice.
- S-a evaluat probabilitatea reală ca aceste evenimente să se producă.

Au fost evaluate nivelurile riscului inerent și s-a determinat dacă riscul este acceptabil sau necesită tratare. În schema de mai jos este prezentată relaționarea dintre elementele utilizate la evaluarea internă a riscurilor operaționale.

Fiecare responsabil de proces (coordonator de unitate funcțională) a identificat resursele de valoare și activitățile din cadrul structurii organizatorice (birou, serviciu, compartiment, departament, direcție etc) care sunt expuse la riscuri operaționale generate de sistemele informatice.

Resursele de valoare sunt grupate conform următoarelor categorii (de ex.):

- **Informații în format electronic** (baze de date, fișiere de date, liste clienți - investitori, participanți, asigurați etc-, structuri ale bazelor de date, mesaje e-mail, fișiere cu preturi etc.);

- **Documente tipărite** (manuale de utilizare, manual și suport pentru instruire, ghiduri, licențe, contracte furnizori / clienți, comunicări, facturi, rezultate financiare, înregistrări referitoare la personalul angajat – adrese, atestari etc.);
- **Software** (sistemul de operare, aplicații, utilitare etc)
- **Bunuri fizice** (calculatoare, servere, echipamente de comunicare și securitate, suport media magnetic, etc);
- **Persoane** (angajați, clienți, furnizori etc.);
- **Servicii** (disponibilitate servicii de rețea, telecomunicații, încălzire, iluminat, alimentare cu apă, alarmare, servicii de stingerea incendiilor, etc.);
- **Imagine și reputație** (mijloacele de livrare a produselor sau prestare a serviciilor, certificări existente, paginile de internet ale organizației etc.).

Stabilirea valorii resurselor și a operațiunilor

Pentru stabilirea valorii resurselor și a operațiunilor, s-au luat în considerare, numai resursele informatice și operațiunile care presupun interacțiunea cu aceste resurse. S-a definit valoarea resurselor/operațiunilor utilizând următoarea scară de valori în funcție de impactul asupra organizației:

- 1 – puțin importantă;
- 2 – necesară;
- 3 – vitală;

Pentru stabilirea valorilor se analizează importanța, gradul de dependență față de resursă/operațiune și pericolul pe care îl reprezintă pentru procesele organizației, asupra organizației în general și asupra clienților acesteia, atunci când informația sau resursa își pierde integritatea, confidențialitatea și disponibilitatea.

Identificarea factorilor de risc

Pentru identificarea factorilor de risc se întocmește o listă a tuturor amenințărilor aplicabile, iar pentru fiecare amenințare se identifică vulnerabilitățile existente.

Pentru calcularea riscului se definesc, în continuare:

- **Probabilitatea riscului** (probabilitatea exploatarei vulnerabilității),

Probabilitatea de a se manifesta în condițiile date este evaluată astfel:

Grad	1	2	3
Probabilitate	Neglijabilă	Slabă	Mare
Descriere	Practic nu poate apare în condiții obișnuite. Istoric nu au fost semnalate situații.	Poate apare în condiții obișnuite, dar frecvența apariției este rară.	Este probabil să se producă. Acest risc este rezonabil să se producă în perioada imediat următoare.

- **Nivelul vulnerabilității** (poate să apară un incident pentru că vulnerabilitatea să fie mai greu sau mai ușor exploatată).

Criteriile pentru evaluarea **vulnerabilitatii** sunt:

Grad	1	2	3
Criterii	Neglijabilă	Medie	Mare
Descriere	Există protecții sigure, testate și verificate, condițiile existente conduc la concluzia că, practic, nu poate fi exploatată aceasta vulnerabilitate.	Vulnerabilitatea poate fi exploatată, există protecții implementate, dar acestea nu au fost testate și verificate pentru toate cazurile.	Usor de exploatat, protecția este foarte slabă, ineficace în multe situații sau tehnic uzată moral.

Pentru evaluarea riscurilor și a nivelurilor asociate pentru fiecare eveniment nedorit care poate avea impact asupra activităților desfășurate de organizație, sistemelor informatice sau a informațiilor se realizează matricea nivelului de risc.

Nivelul riscului este o funcție de probabilitatea de producere a unui eveniment nedorit și de nivelul vulnerabilității asupra activităților, informațiilor sau sistemelor informatice ale organizației.

Pentru exemplificare, a fost realizată o matrice 3x3 corespunzătoare următoarelor niveluri de risc:

1. Risc mic;
2. Risc mediu;
3. Risc mare.

Exemplu matrice niveluri de risc

VULNERABILITATE	MARE	Risc Mediu	Risc Mare	Risc Mare
	MEDIE	Risc Mic	Risc Mediu	Risc Mare
	NEGLIJABILĂ	Risc Mic	Risc Mic	Risc Mediu
		NEGLIJABILĂ	SLABĂ	MARE
		PROBABILITATE		

În cazul în care organizația utilizează o altă matrice de risc prin folosirea mai multor niveluri de vulnerabilități și probabilități (4x4 sau 5x5) și a mai multor niveluri de risc (4 sau 5), se va menține practica curentă.

Activități necesare identificării și evaluării riscurilor și a măsurilor de securitate

Conducătorii structurilor organizatorice și întreg personalul ce le compun au obligația de a identifica, evalua și raporta riscurile operaționale generate de sistemele informatice. Aplicarea cadrului pentru gestionarea riscurilor generate de sistemele informatice într-o organizație presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. analiza preliminară a riscului;
2. identificarea și evaluarea riscurilor;
3. revizuirea și raportarea situației riscurilor;
4. stabilirea limitelor de toleranță;
5. implementarea și monitorizarea măsurilor de control al riscurilor.

Analiza preliminară

Persoana care identifică un risc analizează preliminar riscul identificat, procedând, pentru documentarea procesului de evaluare, la completarea unui formular de „Alertă la risc ” - stabilit de fiecare organizație și prezentat ca exemplu la finalul acestei secțiuni – cu respectarea următoarelor etape:

- 1 descrierea narativă a riscului, cu respectarea următoarelor reguli:
 - riscul este o situație, eveniment, care poate să apară. Riscul este o incertitudine și nu ceva sigur;
 - nu se identifică riscuri care nu afectează organizația;
 - problemele dificile identificate nu trebuie ignorate. Ele pot deveni riscuri în situații repetitive din cadrul aceleiași structuri organizatorice sau pentru alte structuri organizatorice în care astfel de riscuri nu s-au materializat;
 - riscurile nu trebuie definite numai prin impactul lor asupra activităților organizației. Impactul nu este risc, ci consecința exploatării unei vulnerabilități;
 - riscurile nu se descriu prin negarea unei situații;
 - problemele care vor apărea cu siguranță, nu constituie riscuri, ci certitudini;
 - problemele a căror apariție este imposibilă, nu constituie riscuri, ci ficțiuni.
- 2 prezentarea preliminară a cauzelor, descrierea circumstanțelor și a factorilor care favorizează apariția riscului;
- 3 analiza preliminară a consecințelor asupra activităților și operațiunilor, în cazul materializării riscului.
- 4 evaluarea preliminară a expunerii la risc se realizează prin:
 - a) stabilirea valorii resursei/operațiunii, pe o scală în trei trepte, ca fiind: puțin importantă (valoare=1), necesară (valoare=2) sau vitală (valoare=3).
 - b) estimarea probabilității de apariție a riscului, pe o scală în trei trepte, ca fiind: neglijabilă (valoare=1), medie (valoare=2) sau mare (valoare=3).
 - c) estimarea vulnerabilității sistemului informatic, pe o scală în trei trepte, ca fiind: neglijabilă (valoare=1), medie (valoare=2) sau mare (valoare=3).
 - d) evaluarea preliminară a nivelului riscului, conform matricei de risc, pe o scală cu trei trepte, ca fiind: scăzut, mediu sau mare.

- e) evaluarea preliminară a valorii riscului se realizează prin adunarea valorii resursei, cu valoarea probabilității și cu cea a vulnerabilității. Valoarea maximă a riscului este 9 ($3+3+3 = 9$ – resursa este vitală, probabilitatea este mare și vulnerabilitatea este mare).

Notă: Explicațiile asociate denumirii fiecărei trepte a scalelor de măsurare a valorii resurselor, a probabilității de apariție și a vulnerabilității pentru evaluarea riscului inerent au fost prezentate mai sus.

- 5 formularea unei opinii cu privire la măsurile de tratare (controalele de risc) ce ar trebuie întreprinse pentru a gestiona riscul în mod adecvat, astfel încât să se încadreze în limitele de toleranță;
- 6 formularul “Alertă la risc” completat corespunzător este trimis coordonatorului sturcturii organizatorice.

Formular alertă la risc

ORGANIZAȚIA -----								
Structura organizatorică: -----								
DETALII PRIVIND RISCUL								
Descrierea riscului	Categorie resursă IT: -----							
	Denumire resursă IT: -----							
	Amenințări (factori de risc): 1. ----- 2. ----- 3. ----- 4. ----- 5. -----							
	Vulnerabilitate (descrierea riscului): ----- -----							
Evaluare resursei	valorii	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </table> <p>1. neimportantă; 2. necesară; 3. vitală.</p>				1	2	3
1	2	3						
Evaluarea riscului	Evaluarea probabilității de apariție							
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </table> <p>1. neglijabilă; 2. medie; 3. mare.</p>					1	2	3
1	2	3						
Opinie cu privire la tipul de răspuns la risc	Evaluarea vulnerabilității (impactului)							
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </table> <p>1. neglijabilă; 2. medie; 3. mare.</p>					1	2	3
1	2	3						
	Tipul de răspuns la risc (strategia adoptată): ----- -----							
	Măsurile de control ale riscului recomandate:----- -----							
Documentația utilizată pentru fundamentarea riscului identificat (dacă este cazul):----- -----								
Nume: -----	Semnătura: -----	Data întocmirii: zz/ll/aaaa						

Identificarea și evaluarea riscurilor

Coordonatorul structurii organizatorice analizează fiecare formular “*Alertă la risc*”, primit de la persoanele care au efectuat analiza preliminară a riscurilor, propunând:

- 1 clasarea formularului “*Alertă la risc*”, dacă riscul este nerelevant;
- 2 înregistrarea riscului ca aparținând activității sau operațiunii care se bazează pe sistemul informatic utilizat/administrat de structura organizatorică, caz în care confirmă existența riscului la nivelul structurii organizatorice, stabilește/confirmă nivelul riscului și propune cel puțin o măsură de tratare a acestuia.

După finalizarea acțiunii de analiză preliminară a riscurilor, conducătorul structurii organizatorice, centralizează rezultatele analizei datelor/informațiilor cuprinse în formularele “*Alertă la risc*”, la care anexează documentația privind riscurile nou-identificate.

În cadrul analizei „alertelor la risc” conducătorul structurii organizatorice desfășoară următoarele acțiuni:

- 1 deliberează asupra tuturor riscurilor și stabilește riscurile pentru care să fie luată decizia de “reținere pentru gestionare” în cadrul structurii organizatorice;
- 2 propunerea de **clasare** pentru riscurile considerate nerelevante;
- 3 deliberează asupra riscurilor propuse spre includere în Registrul Riscurilor și face propuneri de completare a Registrului Riscurilor, cel puțin în următoarele situații:
 - a) măsurile prin care se realizează un control satisfăcător al riscurilor exced competențelor decizionale ale structurii organizatorice;
 - b) resursele structurii organizatorice sunt insuficiente;
 - c) se identifică riscuri externe structurii organizatorice, dar al căror impact afectează obiectivele stabilite pentru acesta.
- 4 efectuează, pentru fiecare risc identificat și evaluat, o comparare a expunerii la risc cu limitele de toleranță aprobate de conducerea organizației;
- 5 analizează rapoartele de audit, reținând riscurile identificate prin acestea și măsurile de control recomandate a fi implementate;
- 6 formulează propuneri pentru conducerea organizației, pentru fiecare risc identificat și evaluat, cu privire la tipul de răspuns (strategia adoptată) considerat cel mai adecvat dintre cele de mai jos, decizia finală cu privire la acest aspect aparținând conducătorului organizației:
 - a) **acceptarea (tolerarea)** riscului, în cazul riscurilor cu expunere scăzută sau atunci când aplicarea unei strategii de răspuns la risc nu este posibilă;
 - b) **monitorizarea** permanentă a riscului, în cazul riscurilor cu impact semnificativ, dar cu probabilitate mică de apariție;
 - c) **evitarea** riscului, cu precizarea că aplicarea acestei strategii este limitată în cazul activităților care țin de obiectul de activitate al organizației și de deciziile conducerii acesteia;
 - d) **transferarea (externalizarea)** riscului, îndeosebi în cazul riscurilor pentru care se înregistrează doar cheltuieli financiare care pot fi acoperite prin produse de asigurare;
 - e) **tratarea (atenuarea)** riscului, caz în care se identifică măsurile posibile ce pot fi luate astfel încât riscurile să fie controlate satisfăcător, se

grupează în variante alternative, se alege varianta cea mai avantajoasă din perspectiva raportului cost/beneficiu.

- 7 Stabilește ordinea de priorități în tratarea riscurilor reținute pentru gestionare, astfel încât expunerea la riscurile reziduale să se situeze în limitele de toleranță aprobate;
- 8 stabilește măsurile de control ce trebuie luate în vederea reducerii nivelului riscurilor (reducerea probabilității sau a impactului), termenele-limită până la care acestea trebuie implementate, precum și persoanele responsabile cu implementarea lor prin elaborarea unui plan pentru implementarea măsurilor de control.

Conducerea organizației și persoana (comitetul) desemnat de aceasta cu *responsabilități pentru gestionarea riscurilor, dacă există*, desfășoară următoarele acțiuni:

- 1 primește formularele de “*Alertă la risc*” și documentația aferentă pentru riscurile semnalate către fiecare structură organizatorică;
- 2 transmite persoanelor responsabile cu implementarea măsurilor de control, modificarea măsurilor sau a termenelor pentru riscurile aflate deja în faza de implementare a măsurilor de control intern;
- 3 inițial întocmește și ulterior completează, ori actualizează, după caz, Registrul Riscurilor, respectivei organizații cu datele/informațiile despre riscurile care sunt sau care urmează a fi gestionate la nivelul tuturor structurilor organizatorice.

Revizuirea și raportarea situației riscurilor

Cel puțin anual sau ori de câte ori este cazul, conducătorii structurilor organizatorice asigură analiza stadiului implementării măsurilor de control, a eficacității acestora, precum și reevaluarea riscurilor din sfera lor de responsabilitate.

În cadrul procesului de revizuire, se analizează dacă:

- 1 riscurile persistă;
- 2 au apărut riscuri noi;
- 3 impactul și probabilitatea riscurilor au suferit modificări, caz în care se revizuiesc nivelurile riscurilor;
- 4 sunt necesare noi măsuri de control de risc și termene pentru implementarea acestora;
- 5 se impune reprioritizarea riscurilor;

Anual, conducătorii structurilor organizatorice elaborează un raport cu privire la desfășurarea procesului de gestionare/revizuire a riscurilor la nivelul structurii organizatorice. Raportul cuprinde o sinteză a activităților desfășurate, în perioada de raportare, în cadrul procesului de gestionare a riscurilor, conținând cel puțin următoarele aspecte:

- 1 activitățile derulate în perioada pentru care se întocmește raportul, în scopul tratării riscurilor identificate;
- 2 riscuri noi, tipul de răspuns și măsurile de control instituite pentru acestea;
- 3 rezultatele reevaluării riscurilor, în cazul în care riscurile au fost reevaluate în perioada raportată;

- 4 mențiuni cu privire la întocmirea/actualizarea Registrului riscurilor;
- 5 alte aspecte/probleme considerate relevante, în legătură cu modul în care au fost gestionate riscurile la nivelul structurii organizatorice.

Raportul privind gestionarea și revizuirea riscurilor cuprinde, distinct, două secțiuni referitoare la:

- riscurile cu un nivel al expunerii ridicat și foarte ridicat, care ar putea afecta îndeplinirea obiectivelor specifice ale structurilor organizatorice;
- stadiul implementării planului, la data raportării.

Conducătorul structurii organizatorice transmite conducerii organizației și persoana (comitetul) desemnat de aceasta cu *responsabilități pentru gestionarea riscurilor, dacă există*, un exemplar al raportului, în vederea:

- 1 întocmirii și actualizării Registrului Riscurilor la nivelul întregii organizații, prin agregarea datelor/informațiilor cuprinse în Registrul riscurilor de la nivelul fiecărei structuri organizatorice;
- 2 întocmirii și actualizării profilului de risc al organizației, prin regruparea riscurilor identificate, evaluate și ierarhizate în raport cu mărimea deviației expunerii fiecărui risc de la toleranța la risc;
- 3 întocmirii raportului privind evaluarea internă a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice pentru transmiterea lui către ASF, în conformitate cu prevederile art.14 alin.(1) lit. a) din Norma ASF nr. 6/2015. În cadrul raportului se cuprinde, distinct, o secțiune referitoare la riscurile cu un nivel al expunerii ridicat și foarte ridicat, care ar putea afecta îndeplinirea activitatea organizației.

În situația în care intervin modificări în conținutul rapoartelor și a registrelor de riscuri, conducătorii structurilor organizatorice asigură transmiterea, către conducerea organizației, a rapoartelor și/sau registrelor revizuite în termenul cel mai scurt posibil, dar nu mai târziu de 15 zile de la modificarea acestora.

Pentru etapa inițială, termenul pentru transmiterea la ASF a raportului privind evaluarea internă a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice este de 30 iunie 2016.

Stabilirea limitelor de toleranță (toleranța la risc)

Conducătorii fiecărei structuri organizatorice analizează, cel puțin o dată pe an, limitele de toleranță și, dacă este cazul, propune revizuirea acestora, cel mai târziu până la sfârșitul lunii februarie pentru anul în curs.

Propunerile privind limitele de toleranță revizuite se aprobă de conducerea organizației (Consiliul de administrație, Comitetul director sau Directorul general).

Toate riscurile trebuie controlate astfel încât expunerea la risc să se încadreze în limitele de toleranță aprobate.

Limitele de toleranță la risc au caracter obligatoriu pentru structurile organizatorice și au aplicabilitate până la o nouă revizuire a acestora.

Implementarea și monitorizarea măsurilor de control al riscurilor

Anual, până la finele lunii februarie, conducătorul fiecărei structuri organizatorice, întocmește *Planul pentru implementarea măsurilor de control ale riscurilor*, pentru anul în curs, ținând cont și de:

- deciziile conducerii organizației;
- recomandările cu privire la măsurile de control, cuprinse în rapoartele de audit (auditul intern, auditul IT Extern, auditul IT cu resurse interne certificate, evaluările funcției de management al riscurilor).

După aprobare, conducătorul structurii organizatorice transmite persoanelor responsabile cu implementarea măsurilor de control ale riscurilor, câte un exemplar al acestuia, pentru aplicare, precum și conducerii organizației pentru includerea lor în raportul privind evaluarea internă a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice.

Responsabilii cu implementarea măsurilor de control informează semestrial și ori de câte ori este cazul, pe conducătorul structurii organizatorice, cu privire la stadiul implementării măsurilor de control ale riscurilor, pentru analiză și decizie.

Concluzii analiza riscuri

În urma analizei impactului riscurilor se pot trage următoarele concluzii:

1. Definierea evenimentelor critice

Soluția și serviciile de protecție pentru gestionarea corespunzătoare a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice vor acoperi următoarele evenimente:

- Riscuri aferente oamenilor:
 - nerespectarea proceselor, procedurilor sau a instrucțiunilor de lucru;
 - erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice;
 - cunostințe, experiență și pregătire insuficientă a personalului care utilizează sau deservește sistemele informatice;
 - personal insuficient;
 - dependența de angajați cheie;
 - lipsă de comunicare și cooperare între angajați;
 - neraportarea erorilor sau greșelilor aferente sistemelor informatice;
 - alterarea datelor;
 - modificarea informațiilor sau a datelor din rapoarte, fără documentarea adecvată;
 - conflict de interese între personalul care dezvoltă și cel care administrează sistemele informatice ori între utilizatorii acestora;
 - lipsa unei delimitări clare între rolurile persoanelor care accesează/administrează/ dezvoltă sistemele informatice;
 - automulțumire;
 - fraudă;
 - operațiuni suspecte de spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism;
 - nerespectarea regimului de sancțiuni internaționale.

- Riscuri aferente proceselor:
 - **Riscuri de model:** lipsa proceselor organizatorice (cel puțin referitoare la managementul schimbării, al incidentelor, al problemelor, al nivelurilor de servicii, al versionărilor, al capacității, al disponibilității și al proiectelor), erori de metodologie sau de model, erori de evaluare, disponibilitatea rezervelor pentru acoperirea pierderilor, complexitatea modelelor, control inadecvat al proceselor, software neadecvate obiectivelor de activitate, insuficiența guvernantei corporative în acest domeniu;
 - **Riscuri tranzacționale:** erori de execuție, erori de înregistrare, managementul inadecvat al datelor și informațiilor, erori de matching, compensare, colateral, complexitatea produselor, riscuri de capacitate, riscuri de evaluare, riscuri de confidențialitate, fraude;
 - **Riscuri aferente controlului operațiunilor:** lipsa separării drepturilor și atribuțiilor, depășirea limitelor, riscuri de volum, riscuri de securitate, riscuri de raportare, riscuri de înregistrări contabile neadecvate, control inadecvat al activităților externalizate, întreruperea furnizării serviciilor, neidentificarea operațiunilor în speță în funcție de indicatorii de risc și variabile analitice prestabilite.
- Riscuri aferente sistemelor:
 - sistem inadecvat de management al tehnologiei și securității;
 - lipsa metodologiilor de dezvoltare și testare;
 - capacitate insuficientă de procesare;
 - întreruperi în funcționarea sistemelor (hardware, software, stocare, telecomunicații);
 - căderi de rețea;
 - întreruperii în furnizarea serviciilor prestate de furnizorii externi;
 - sisteme inadecvate;
 - protecție inadecvată împotriva malware;
 - riscuri de compatibilitate;
 - riscuri generate de furnizori/vânzători;
 - erori de programare;
 - coruperea datelor;
 - riscuri de recuperare după dezastre;
 - testare necorespunzătoare a recuperării în caz de dezastru;
 - sistem inadecvat de actualizare tehnologică;
 - sisteme învechite;
 - servicii necorespunzătoare de suport pentru sisteme.
 - caderi echipamente IT
- Riscuri aferente mediului extern:
 - pierderi datorate evenimentelor catastrofice/dezastrelor naturale sau generate de oameni ori factori din afara organizației;
 - întreruperi în furnizarea serviciilor prestate de furnizori externi;
 - fraude și activități criminale externe;
 - expuneri externe ale securității sistemelor;
 - atacuri teroriste clasice sau informatice;
 - criminalitate economică și/sau informatică;
 - căderi ale alimentării cu electricitate.

2. *Identificarea sistemelor informatice importante din cadrul organizatiei*

În această secțiune vor fi evidențiate sistemele informatice importante, inclusiv principalele caracteristici și versiunea în lucru la momentul evaluării.

3. *Disponibilitatea sistemului*

Sistemul și serviciile de protecție pentru situații de dezastru trebuie să asigure reducerea riscurilor de indisponibilitate a sistemelor de producție cu o recuperare completă a funcționalității sistemelor informatice într-un interval orar de ordinul orelor.

4. *Toleranța la dezastru*

Toleranța la dezastru este asigurată prin tehnologia și serviciile cu grad înalt de disponibilitate care determină continuarea operării aplicațiilor critice în cazul unui dezastru – în cadrul sistemelor organizației această toleranță trebuie să fie mare pentru garantarea continuității operaționale.

5. *Restaurarea serviciilor (RTO - Recovery Time Objective)*

Timpul de restaurare a serviciilor reprezintă timpul scurs între producerea incidentului critic care a determinat inoperabilitatea site-ului principal și reluarea funcționalității sistemului de către site-ul de recuperare.

În cadrul proiectului timpul estimat este de *x ore* în cazul comutării totale datorat constrângerilor impuse de tehnologii, identificarea riscului și a măsurilor necesare, convocarea persoanelor responsabile și asigurarea întregii funcționalități la nivelul centrului de recuperare.

În cazul comutării manuale în care este necesară și identificarea incidentului timpul estimat de recuperare este de *yy minute*.

În anumite circumstanțe, în condițiile în care comutarea se realizează automat și nu s-a produs un incident major, timp de recuperare poate fi redus substanțial.

6. *Pierderile de date (RPO - Recovery Point Objective)*

Pierderile de date reprezintă valoarea reală a pierderilor de date din momentul producerii incidentului până la recuperarea acestuia, sau volumul de date care trebuie recreat pentru a se asigura integritatea datelor.

Cantitatea de date acceptate a fi pierdute în cazul unui dezastru depinde de următorii factori:

- cantitatea de date modificate (mediu/maxim) pe unitatea de timp;
- interdependența dintre aplicațiile care compun sistemul informatic;
- calitatea, mediul și lățimea de bandă a conexiunilor dintre cele două locații.

Exemplul de evaluare internă a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice

În tabelul de mai jos este prezentat un exemplu de evaluare internă a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice aplicată pentru o organizație ipotetică a cărei structură organizatorică și infrastructură IT a fost descrisă la începutul materialului.

Exemplul de evaluare internă a riscurilor operaționale generate de sistemele informatice (registrul riscurilor operaționale IT)

Categorie Resursă/ Activitate	Denumire sistem informatic	Valoare resursa / activitate	Risc (descriere / amenintare)	Vulnerabilitate (factori de risc)	Valoare probabilitate	Valoare vulnerabilitate	Valoare risc	Masuri de control al riscului
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[3]+[6]+[7]	[8]
Categoria 1 - riscuri operaționale OAMENI								
Conducerea executivă								
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	nerespectarea proceselor, procedurilor sau a instrucțiunilor de lucru	Lipsa unor instrumente de control pentru situatia in care conducerea executiva nu respecta procesele si procedurile de lucru	1	3	7	Anexa 1
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	Automulțumire	Implementarea unor controale insuficiente sau ineficiente.	1	3	7	Anexa 1
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	operațiuni suspecte de spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism	Lipsa filtrelor eficiente pentru tranzacțiile suspecte.	1	3	7	Anexa 1
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	nerespectarea regimului de sancțiuni internaționale	Lipsa filtrelor eficiente pentru tranzacțiile suspecte. Neaducerea la zi a noutatilor cu privire la sanctiunile internationale	1	3	7	Anexa 1
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	Frauda interna	Lipsa verificarilor eficiente. Lipsa principiului celor patru ochi. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie.	1	3	7	Anexa 1
Relatia cu clientii								
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Vanzarea de produse necorespunzatoare clientilor respectivi	Functionarea defectuoasa a sistemelor de front office. Incadrarea defectuoasa in categoriile de risc pentru clientii noi.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Stergerea accidentala a informatiilor stocate in bazele de date	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie	1	3	7	Anexa 1

Operatiuni								
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Frauda interna	Lipsa verificarilor eficace. Lipsa principiului celor patru ochi. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	nerespectarea proceselor, procedurilor sau a instructiunilor de lucru	Lipsa unor instrumente de control pentru situatia in care conducerea executiva nu respecta procesele si procedurile de lucru	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Automulțumire	Implementarea unor controale insuficiente sau ineficiente.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	operațiuni suspecte de spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism	Lipsa filtrelor eficiente pentru tranzactiile suspecte.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	nerespectarea regimului de sanțiuni internaționale	Lipsa filtrelor eficiente pentru tranzactiile suspecte. Neaducerea la zi a noutatilor cu privire la sanctiunile internationale	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Frauda interna	Lipsa verificarilor eficace. Lipsa principiului celor patru ochi. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Vanzarea de produse necorespunzatoare clientilor respectivi	Functionarea defectuoasa a sistemelor de front office. Incadrarea defectuoasa in categoriile de risc pentru clientii noi.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	modificarea informațiilor sau a datelor din rapoarte, fără documentarea adecvată	Raportarea eronata catre autoritatile de supraveghere	1	3	7	Anexa 1

Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Stergerea accidentala a informatiilor stocate in bazele de date	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Erori de evaluare	Evaluarea eronata a activelor societatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Erori de procesare	Procesarea eronata a documentelor justificative	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Erori de plata	Plata eronata a unor sume de bani	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	Procesarea eronata a unor operatiuni	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Frauda interna	Lipsa verificarilor eficace. Lipsa principiului celor patru ochi. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	dependența de angajați cheie	Inexistenta unui back-up pentru persoanele cheie din companie. Proceduri de recrutare ineficiente.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte	3	Personal insuficient		1	3	7	Anexa 1

	sisteme informatice importante							
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	lipsa unei delimitări clare între rolurile persoanelor care accesează/administrează/dezvoltă sistemele informatice	Proceduri de lucru neclare sau nepuse in aplicare	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	conflict de interese între personalul care dezvoltă și cel care administrează sistemele informatice ori între utilizatorii acestora	Inexistenta unor proceduri privind gestiunea conflictelor de interesa sau nepunerea in aplicare a acesteia	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	cunostințe, experiență și pregătire insuficientă a personalului care utilizează sau deservește sistemele informatice	Buget de training insuficient. Lipsa implicarii managementului in acest aspect.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	alterarea datelor	Alterarea datelor din sistemele informatice, fara posibilitatea identificarii autorului si a informatiilor initiale	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	nerespectarea proceselor, procedurilor sau a instrucțiunilor de lucru	Procese organizatorice, proceduri si instructiuni de lucru neimplementate sau inexistente	2	3	8	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Lipsă de comunicare și cooperare între angajați	Necomunicarea la timp a unor informatii critice de la un departament catre altul	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Personal insuficient	Proceduri de recrutare ineficiente. Buget de resurse umane insuficient. Evaluarea eronata e necesarului de personal	1	3	7	Anexa 1
Financiar - contabilitate								
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme	2	modificarea informațiilor sau a datelor din rapoarte, fără documentarea adecvată	Raportarea eronata catre autoritatile de supraveghere	1	3	6	Anexa 1

	informatice importante							
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	Stergerea accidentala a informatiilor stocate in bazele de date	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	Erori de evaluare	Evaluarea eronata a activelor societatii	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	Erori de procesare	Procesarea eronata a documentelor justificative	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	Erori de plata	Plata eronata a unor sume de bani	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	Procesarea eronata a unor operatiuni	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	Frauda interna	Lipsa verificarilor eficace. Lipsa principiului celor patru ochi. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie.	1	3	6	Anexa 1
Functii cheie ale entitatii								
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	dependența de angajați cheie	Inexistenta unui back-up pentru persoanele cheie din companie. Proceduri de recrutare ineficiente.	1	3	7	Anexa 1

Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Personal insuficient		1	3	7	Anexa 1
Tehnologia informatiei								
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	lipsa unei delimitări clare între rolurile persoanelor care accesează/administrează/dezvoltă sistemele informatice	Proceduri de lucru neclare sau nepuse in aplicare	1	3	6	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	conflict de interese între personalul care dezvoltă și cel care administrează sistemele informatice ori între utilizatorii acestora	Inexistenta unor proceduri privind gestiunea conflictelor de interesa sau nepunerea in aplicare a acesteia	1	3	6	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	cunostințe, experiență și pregătire insuficientă a personalului care utilizează sau deservește sistemele informatice	Buget de training insuficient. Lipsa implicarii managementului in acest aspect.	1	3	6	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	alterarea datelor	Alterarea datelor din sistemele informatice, fara posibilitatea identificarii autorului si a informatiilor initiale	1	3	6	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	nerespectarea proceselor, procedurilor sau a instrucțiunilor de lucru	Procese organizatorice, proceduri si instructiuni de lucru neimplementate sau inexistente	2	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	Lipsă de comunicare și cooperare între angajați	Necomunicarea la timp a unor informatii critice de la un departament catre altul	1	3	6	Anexa 1
Suport								
Functii suport si activitati aferente	Stație de lucru / bază de date	1	Personal insuficient	Proceduri de recrutare ineficiente. Buget de resurse umane insuficient. Evaluarea eronata e necesarului de personal	1	3	5	Anexa 1
Categoria 2 - riscuri operaționale PROCESE								
Conducerea executivă								
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date	3	lipsa proceselor organizatorice	Procese organizatorice neimplementate sau inexistente	2	3	8	Anexa 1
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date	3	control inadecvat al proceselor	Controlul efectuat de personal necorespunzator. Neefectuarea controalelor conform cerintelor interne	1	3	7	Anexa 1
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date	3	insuficiența guvernantei corporative	Inexistenta strategiei privind guvernanta corporativa. Mecanisme de guvernanta	1	3	7	Anexa 1

				corporativa necorespunzatoare				
Relatia cu clientii								
Personal si activitati front-office	Sistem front-office	3	Vanzarea de produse necorespunzatoare clientilor respectivi	Functionarea defectuoasa a sistemelor de front office. Incadrarea defectuoasa in categoriile de risc pentru clientii noi.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Stergerea accidentala a informatiilor stocate in bazele de date	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie	1	3	7	Anexa 1
Operatiuni								
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	lipsa separării drepturilor și atribuțiilor	Tranzactionarea efectuata de catre personal necalificat sau fara atributii in domeniul respectiv	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	depășirea limitelor	Tranzactionarea eronata a unor instrumente financiare	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de volum	Tranzactionarea eronata a unor instrumente financiare	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de securitate	Alterarea datelor din sistemele informatice, fara posibilitatea identificarii autorului si a informatiilor initiale	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de raportare	Raportarea eronata catre autoritatile de supraveghere	1	3	7	Anexa 1

Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de înregistrări contabile neadecvate	Procesarea eronata a tranzactiilor cu instrumente financiare	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	control inadecvat al activităților externalizate	Lipsa unor controale interne cu privire la activitati critice	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	întreruperea furnizării serviciilor	Un sistem informatic critic nu poate fi accesat pentru o lunga perioada de timp	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	neidentificarea operațiunilor în speță în funcție de indicatorii de risc și variabile analitice prestabilite	Neidentificarea indicatorilor de risc. Parametrizarea necorespunzatoare a variabilelor analitice prestabilite.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	lipsa proceselor organizatorice	Procese organizatorice neimplementate sau inexistente	2	3	8	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	control inadecvat al proceselor	Controlul efectuat de personal necorespunzator. Neefectuarea controalelor conform cerintelor interne	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	insuficiența guvernantei corporative	Inexistenta strategiei privind guvernanta corporativa. Mecanisme de guvernanta corporativa necorespunzatoare	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Vanzarea de produse necorespunzatoare clientilor respectivi	Functionarea defectuoasa a sistemelor de front office. Incadrarea defectuoasa in categoriile de risc pentru clientii noi.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte	3	erori de execuție	Executarea eronata a unor operatiuni contabile	1	3	7	Anexa 1

	sisteme informatice importante							
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de înregistrare	Inregistrarea eronata a unor operatiuni economice	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	managementul inadecvat al datelor și informațiilor	Neasigurarea caracteristicilor informatiilor (consistenta, durabilitate)	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de matching, compensare și colateral	Matching eronat datorat sistemelor informatice utilizate. Erori in cadrul procesului de compensare. Erori in cadrul procesului de adecvare a colateralului clientilor	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	complexitatea produselor	Erori cauzate de neintelegerea naturii economice de la baza unor produse financiare complexe	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de capacitate	Capacitate insuficienta a bazelor de date de a prelua informatiile. Capacitate insuficienta de personal de a gestiona volumul operatiunilor financiare	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de evaluare	Evaluarea eronata a activelor societatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de confidențialitate	Divulgarea de informatii sensibile catre mediul exterior. Furt de date cu caracter personal	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	fraude	Fraude cauzate de personal financiar contabil cu acces la multiple sisteme si niveluri informatice.	1	3	7	Anexa 1

Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de metodologie sau de model	Definirea gresita a modelelor econometrice	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de evaluare	Evaluarea eronata a activelor societatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	disponibilitatea rezervelor pentru acoperirea pierderilor	Rezerve insuficiente pentru acoperirea pierderilor operationale. Lichiditate insuficienta a activelor din rezerve	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	complexitatea modelelor	Erori cauzate de neintelegerea naturii economice de la baza unor produse financiare complexe	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	software neadecvate obiectivelor de activitate	Software fara functiile critice necesare. Software cu o viteza redusa de procesare, sau cu o capacitate insuficienta de procesare a informatiilor.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Personal insuficient	Proceduri de recrutare ineficiente. Buget de resurse umane insuficient. Evaluarea eronata e necesarului de personal	1	3	7	Anexa 1
Financiar - contabilitate								
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	erori de execuție	Executarea eronata a unor operatiuni contabile	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	erori de înregistrare	Inregistrarea eronata a unor operatiuni economice	1	3	6	Anexa 1

Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	managementul inadecvat al datelor și informațiilor	Neasigurarea caracteristicilor informațiilor (consistența, durabilitate)	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	erori de matching, compensare și colateral	Matching eronat datorat sistemelor informatice utilizate. Erori in cadrul procesului de compensare. Erori in cadrul procesului de adecvare a colateralului clientilor	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	complexitatea produselor	Erori cauzate de neintelegerea naturii economice de la baza unor produse financiare complexe	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	riscuri de capacitate	Capacitate insuficienta a bazelor de date de a prelua informatiile. Capacitate insuficienta de personal de a gestiona volumul operatiunilor financiare	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	riscuri de evaluare	Evaluarea eronata a activelor societatii	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	riscuri de confidențialitate	Divulgarea de informatii sensibile catre mediul exterior. Furt de date cu caracter personal	1	3	6	Anexa 1
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	fraude	Fraude cauzate de personal financiar contabil cu acces la multiple sisteme si niveluri informatice.	1	3	6	Anexa 1
Funcții cheie ale entității								
Funcții cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de metodologie sau de model	Definirea gresita a modelelor econometrice	1	3	7	Anexa 1

Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de evaluare	Evaluarea eronata a activelor societatii	1	3	7	Anexa 1
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	disponibilitatea rezervelor pentru acoperirea pierderilor	Rezerve insuficiente pentru acoperirea pierderilor operationale. Lichiditate insuficienta a activelor din rezerve	1	3	7	Anexa 1
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	complexitatea modelelor	Erori cauzate de neintelegerea naturii economice de la baza unor produse financiare complexe	1	3	7	Anexa 1
Tehnologia informatiei								
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	software neadecvate obiectivelor de activitate	Software fara functiile critice necesare. Software cu o viteza redusa de procesare, sau cu o capacitate insuficienta de procesare a informatiilor.	1	3	6	Anexa 1
Suport								
Functii suport si activitati aferente	Stație de lucru / bază de date	1	Personal insuficient	Proceduri de recrutare ineficiente. Buget de resurse umane insuficient. Evaluarea eronata e necesarului de personal	1	3	5	Anexa 1
Categoria 3 - riscuri operaționale SISTEME								
Conducerea executivă								
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date	2	sistem inadecvat de management al tehnologiei și securității	Sisteme care nu asigura functiile critice necesare. Inexistenta procedurilor de backup. Operabilitate redusa a sistemelor.	1	3	6	Anexa 1
Relatia cu clientii								
Personal si activitati front-office	Sistem front-office	2	sisteme inadecvate	Sisteme care nu asigura functiile critice necesare. Operabilitate redusa a sistemelor.	1	3	6	Anexa 1
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil	1	3	6	Anexa 1
Personal si activitati	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme	2	Stergerea accidentala a informatiilor stocate in bazele de	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil. Management	1	3	6	Anexa 1

front-office	informatice importante / Alte sisteme informatice importante		date	impropriu al drepturilor de acces in aplicatie					
Operatiuni									
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	sistem inadecvat de management al tehnologiei și securității	Sisteme care nu asigura functiile critice necesare. Inexistenta procedurilor de backup. Operabilitate reduasa a sistemelor.	1	3	7	Anexa 1	
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	sisteme inadecvate	Sisteme care nu asigura functiile critice necesare. Operabilitate reduasa a sistemelor.	1	3	7	Anexa 1	
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	coruperea datelor	Prezenta datelor invalide, sau a datelor ce nu pot fi accesate de către utilizatori	1	3	7	Anexa 1	
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	capacitate insuficientă de procesare	Capacitate insuficienta a bazelor de date de a prelua informatiile. Capacitate insuficienta de personal de a gestiona volumul operatiunilor financiare	1	3	7	Anexa 1	
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	întreruperi în funcționarea sistemelor (hardware, software, stocare, telecomunicații)	Lipsa sistemelor de back-up pentru energie electrica sau a liniilor secundare de telecomunicatii	1	3	7	Anexa 1	
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	căderi de rețea	Inexistenta sistemelor de backup corespunzatoare	1	3	7	Anexa 1	
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	întreruperii în furnizarea serviciilor prestate de furnizorii externi	Neraportarea incidentului către furnizor in timp util.	1	3	7	Anexa 1	
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	protecție inadecvată împotriva malware	Sisteme critice importante afectate de malware	1	3	7	Anexa 1	

	sisteme informatice importante							
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de compatibilitate	Incapacitatea de a utiliza informatii sau fisiere necompatibile cu noile versiuni ale programelor software	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri generate de furnizori/vanzatori	Lipsa sistemelor de back-up pentru energie electrica sau a liniilor secundare de telecomunicatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de programare	Buguri, posibile brese de securitate, procesare incorecta a datelor, baze de date instabile.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	riscuri de recuperare după dezastru	Plan BCP necorespunzator sau necunoscut de catre angajati. Locatie secundara improprie.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	testare necorespunzătoare a recuperării în caz de dezastru	Locatie secundara improprie. Testarea neefectuata la timp, sau efectuata partial	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	sistem inadecvat de actualizare tehnologică	Pierderi sau coruperea informatiilor existente. Atacuri cibernetice asupra sistemelor critice	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	sisteme învechite	Pierderi sau coruperea informatiilor existente. Atacuri cibernetice asupra sistemelor critice	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	lipsa metodologiilor de dezvoltare si testare	Dezvoltare improprie a sistemelor informatice. Testare ce nu tine cont de specificatiile de business	1	3	7	Anexa 1

Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	servicii necorespunzătoare de suport pentru sisteme	Neconformitatea cu reglementarile legale respective (resurse umane, PSI, autorizari / avizari autoritati locale)	1	3	7	Anexa 1
Financiar - contabilitate								
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	coruperea datelor	Prezenta datelor invalide, sau a datelor ce nu pot fi accesate de către utilizatori	1	3	6	Anexa 1
Functii cheie ale entitatii								
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	capacitate insuficientă de procesare	Capacitate insuficienta a bazelor de date de a prelua informatiile. Capacitate insuficienta de personal de a gestiona volumul operatiunilor financiare	1	3	6	Anexa 1
Tehnologia informatiei								
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	întreruperi în funcționarea sistemelor (hardware, software, stocare, telecomunicații)	Lipsa sistemelor de back-up pentru energie electrica sau a liniilor secundare de telecomunicatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	căderi de rețea	Inexistenta sistemelor de backup corespunzatoare	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	întreruperii în furnizarea serviciilor prestate de furnizorii externi	Neraportarea incidentului către furnizor in timp util.	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	protecție inadecvată împotriva malware	Sisteme critice importante afectate de malware	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	riscuri de compatibilitate	Incapacitatea de a utiliza informatii sau fisiere necompatibile cu noile versiuni ale programelor software	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	riscuri generate de furnizori/vânzători	Lipsa sistemelor de back-up pentru energie electrica sau a liniilor secundare de telecomunicatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	erori de programare	Buguri, posibile brese de securitate, procesare inceata a datelor, baze de date instabile.	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice	3	riscuri de recuperare după dezastre	Plan BCP necorespunzator sau necunoscut de catre angajati. Locatie secundara improprie.	1	3	7	Anexa 1

	importante							
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	testare necorespunzătoare a recuperării în caz de dezastru	Locatie secundara improprie. Testarea neefectuata la timp, sau efectuata partial	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	sistem inadecvat de actualizare tehnologică	Pierderi sau coruperea informatiilor existente. Atacuri cibernetice asupra sistemelor critice	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	sisteme învechite	Pierderi sau coruperea informatiilor existente. Atacuri cibernetice asupra sistemelor critice	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	3	lipsa metodologiilor de dezvoltare si testare	Dezvoltare improprie a sistemelor informatice. Testare ce nu tine cont de specificatiile de business	1	3	7	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Router (Model , Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	IPS / IDS (Model , Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Switch 1,2 (Model, Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Server Mail (Model, Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Server Backup (Model, Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Server Web (Model, Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Server BD (Model, Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Server Aplicatie Online Clienti	3	Administrare defectuasa Incendiu	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor	2	3	8	Anexa 1

	(Model, Serie)		Cutremur Inundatie	Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware					
Personal si sisteme IT	Sever Aplicatii Intranet (Model, Serie)	3	Administrare defectuasa Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1	
Personal si sisteme IT	Echipament1 locatie DR (Model, Serie)	3	N/A Echipament hostat intr-o locatie alternativa – DataCenter	Defectiune hardware	1	1	5	N/A	
Personal si sisteme IT	Echipament2 locatie DR (Model, Serie)	3	N/A Echipament hostat intr-o locatie alternativa – DataCenter	Defectiune hardware	1	1	5	N/A	
Personal si sisteme IT	Imprimante, scanere	3	Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	1	3	7	Anexa 1	
Personal si sisteme IT	Echipament desktop	3	Incendiu Cutremur Inundatie	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	1	3	7	Anexa 1	
Personal si sisteme IT	Aplicatie online clienti	3	Vulnerabilitati software Erori de programare Acces neautorizat Modificări neautorizate ale software-ului sau datelor Erori de programare	Lipsa testari periodice Neaplicarea la timp a update-urilor necesare Pregătire de specialitate necorespunză-toare a personalului.	2	3	8	Anexa 1	
Personal si sisteme IT	Aplicatie contabilitate	3	Vulnerabilitati software Erori de programare Acces neautorizat Modificări neautorizate ale software-ului sau datelor Erori de operare	Lipsa testari periodice Neaplicarea la timp a update-urilor necesare	2	3	8	Anexa 1	
Personal si sisteme IT	Aplicatie Intranet	3	Vulnerabilitati software Erori de programare Acces neautorizat Modificări neautorizate ale software-ului sau datelor Erori de programare	Lipsa testari periodice Neaplicarea la timp a update-urilor necesare Pregătire de specialitate necorespunză-toare a personalului.	2	2	7	Anexa 1	
Personal si sisteme IT	Solutie securitate IT (antivirus, firewall, etc)	3	Vulnerabilitati software Erori de programare Acces neautorizat	Lipsa testari periodice Neaplicarea la timp a update-urilor necesare	3	3	9	Anexa 1	
Personal si sisteme IT	Licente Sistem Operare 1	3	Vulnerabilitati software. Acces neautorizat	Neaplicarea la timp a update-urilor necesare	2	3	8	Anexa 1	

				Configurarea necorespunzătoare a funcțiilor de securitate ale sistemelor de operare				
Personal si sisteme IT	Contracte	3	Acces neautorizat Dezvaluire informatii	Lipsa filtru software Continut trafic utilizatori	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Corespondenta	3	Acces neautorizat Dezvaluire informatii	Lipsa filtru software Continut trafic utilizatori	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Arhiva date	3	Acces neautorizat Dezvaluire informatii	Lipsa filtru software Continut trafic utilizatori	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Declaratii	3	Acces neautorizat Dezvaluire informatii	Lipsa filtru software Continut trafic utilizatori	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Dosare personal	3	Acces neautorizat Dezvaluire informatii	Lipsa filtru software Continut trafic utilizatori	2	3	8	Anexa 1
Personal si sisteme IT	Decizii	3	Acces neautorizat Dezvaluire informatii	Lipsa filtru software Continut trafic utilizatori	2	3	8	Anexa 1
Suport								
Functii suport si activitati aferente	Stație de lucru / bază de date	1	servicii necorespunzătoare de suport pentru sisteme	Neconformitatea cu reglementarile legale respective (resurse umane, PSI, autorizari / avizari autoritati locale)	1	3	5	Anexa 1
Categoria 4 - riscuri operaționale EXTERNE								
Conducerea executivă								
Conducerea societatii	Stație de lucru / bază de date	3	Pierderea persoanelor cheie	Inexistenta unui back-up pentru persoanele cheie din companie. Proceduri de recrutare ineficiente.	1	3	7	Anexa 1
Conducerea societatii	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil	1	3	7	Anexa 1
Conducerea societatii	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Stergerea accidentala a informatiilor stocate in bazele de date	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie	1	3	7	Anexa 1
Relatia cu clientii								
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Vanzarea de produse necorespunzatoare clientilor respectivi	Functionarea defectuoasa a sistemelor de front office. Incadrarea defectuoasa in categoriile de risc pentru clientii noi.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte	3	erori de introducere manuală sau de utilizare neadecvată a sistemelor informatice	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil	1	3	7	Anexa 1

	sisteme informatice importante							
Personal si activitati front-office	Sistem front-office / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Stergerea accidentala a informatiilor stocate in bazele de date	cunostinte si pregătire insuficiente a personalului financiar contabil. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie	1	3	7	Anexa 1
Operatiuni								
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	întreruperi în furnizarea serviciilor prestate de furnizori externi	Lipsa sistemelor de back-up pentru energie electrica sau a liniilor secundare de telecomunicatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Pierderea persoanelor cheie	Inexistenta unui back-up pentru persoanele cheie din companie. Proceduri de recrutare ineficiente.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	Vanzarea de produse necorespunzatoare clientilor respectivi	Functionarea defectuoasa a sistemelor de front office. Incadrarea defectuoasa in categoriile de risc pentru clientii noi.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	fraude și activități criminale externe	Lipsa verificarilor eficace. Lipsa principiului celor patru ochi. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie.	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	pierderi datorate evenimentelor catastrofice/dezastrelor naturale sau generate de oameni ori factori din afara organizației	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	atacuri teroriste clasice sau informatice	Lipsa sistemelor de siguranta si de back-up a sistemelor informatice critice	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice	3	criminalitate economică și/sau informatică	Lipsa sistemelor de siguranta si de back-up a sistemelor informatice critice	1	3	7	Anexa 1

	importante							
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	căderi ale alimentării cu electricitate	Lipsa sistemelor de back-up pentru energie electrica sau a liniilor secundare de telecomunicatii	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	expuneri externe ale securității sistemelor	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	1	3	7	Anexa 1
Personal si activitati operatiuni	Sistem operatiuni / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	servicii necorespunzătoare de suport pentru sisteme	Neconformitatea cu reglementarile legale respective (resurse umane, PSI, autorizari / avizari autoritati locale)	1	3	7	Anexa 1
Financiar - contabilitate								
Personalul si activitati financiar contabile	Sistem financiar contabil / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	2	fraude și activități criminale externe	Lipsa verificarilor eficace. Lipsa principiului celor patru ochi. Management impropriu al drepturilor de acces in aplicatie.	1	3	6	Anexa 1
Functii cheie ale entitatii								
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	pierderi datorate evenimentelor catastrofice/dezastrelor naturale sau generate de oameni ori factori din afara organizatiei	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	2	3	8	Anexa 1
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	atacuri teroriste clasice sau informatice	Lipsa sistemelor de siguranta si de back-up a sistemelor informatice critice	1	3	7	Anexa 1
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice importante	3	criminalitate economică și/sau informatică	Lipsa sistemelor de siguranta si de back-up a sistemelor informatice critice	1	3	7	Anexa 1
Functii cheie si activitati aferente	Sistem cheie / Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante / Alte sisteme informatice	3	căderi ale alimentării cu electricitate	Lipsa sistemelor de back-up pentru energie electrica sau a liniilor secundare de telecomunicatii	1	3	7	Anexa 1

	importante							
Tehnologia informatiei								
Personal si sisteme IT	Stație de lucru / bază de date / sisteme informatice importante	2	expuneri externe ale securității sistemelor	Lipsa sistem automat de detectie si stingere a incendiilor Lipsa sistem supraveghere video Defectiune hardware	1	3	6	Anexa 1
Suport								
Functii suport si activitati aferente	Stație de lucru / bază de date	1	servicii necorespunzătoare de suport pentru sisteme	Neconformitatea cu reglementarile legale respective (resurse umane, PSI, autorizari / avizari autoritati locale)	1	3	5	Anexa 1

Tratarea riscurilor (masuri de control ale riscurilor propuse pentru reducerea riscurilor) (exemplu)

ANEXA 1 la registrul riscurilor

Nr. Crt	Eveniment nedorit	Amenințare	Vulnerabilitate asociată	Prob. prod. even.	Nivel Impact	Nivel risc	Măsuri de control al riscului
1.	Producerea unui incendiu	Incendiu	Absența unui sistem automat de detectie si stingere a incendiului.	Mica	Mare	Mediu	<p>Implementate</p> <ul style="list-style-type: none"> -Verificarea si intretinerea instalațiilor. -Existenta procedurilor de creare a fișierelor de back –up care vizeza frecvența, tipul de back-up, persoanele autorizate și verificarea periodică. -Exista BCP, locatie alternativa de procesare a datelor. - Instruirea personalului autorizat al sistemului privind modul de acțiune la incendiu. <p>Masuri viitoare</p> <ul style="list-style-type: none"> -Existența unor mijloace automate de detectie si stingere a incendiului -Realizarea unor contracte de furnizare echipamente de calcul, birotica, in cazul producerii unor astfel de evenimente -Existenta unui spatiu alternativ de reluare a activitatii pentru personal.
2.	Producerea unui cutremur	Cutremur	Lipsa planurilor de continuare a activitatii sau a procedurilor de recuperare /refacere a informatiilor in caz de cutremur	Mica	Mare	Mediu	<p>Implementate</p> <ul style="list-style-type: none"> -Structura de rezistență a clădirii este solidă. -Pereții exteriori și despărțitori ai camerelor în care sunt instalate echipamentele sistemului sunt din materiale solide. -Existenta procedurilor de creare a fișierelor de back –up care vizeza frecvența, tipul de back-up, persoanele autorizate și verificarea periodică. -Exista BCP, locatie alternativa de procesare a datelor. <p>Masuri viitoare</p> <ul style="list-style-type: none"> -Instruirea personalului autorizat al sistemului privind modul de acțiune in caz de cutremur. -Realizarea unor contracte de furnizare echipamente de calcul, birotica, in cazul producerii unor astfel de evenimente.
3.	Alimentarene corespunzătoare cu energie electrica	Căderi ale tensiunii de alimentare	Lipsa surselor neîntreruptibile de alimentare cu energie electrica.	Mica	Mare	Mediu	<p>Implementate</p> <ul style="list-style-type: none"> -Serverele de backup se afla intr-o locatie de tip data center avand disponibilitate de X% -Toate serverele sunt prevazute cu UPS <p>Masuri viitoare</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementare replicare sincrona intre sediul central si datacenter -achizitionare generator electric

Nr. Crt	Eveniment nedorit	Amenințare	Vulnerabilitate asociată	Prob. prod. even.	Nivel Impact	Nivel risc	Măsuri de control al riscului
4.	Copierea neautorizată de date / software	Dezvaluire informatii	Acces neautorizat - Copierea neautorizată de date / software	Mica	Mare	Mediu	<p>Implementate</p> <ul style="list-style-type: none"> -Existenta IDS, antivirus, Firewall. -Instruirea continua a personalului. -Backup periodic al datelor in data center conform procedurilor operationale existente <p>Masuri viitoare</p> <ul style="list-style-type: none"> -Utilizatorii cu drepturi de acces limitate ai sistemului trebuie să aibă o pregătire corespunzătoare privind utilizarea resurselor și serviciilor sistemului. -De asemenea trebuie respectata politica de securitate existenta. -In zona serverelor si nu numai accesul se va face pe baza de cartela magnetica.
5.	Utilizarea necorespunzătoare a resurselor și serviciilor sistemului (erori de utilizare)	Erori de operare ale personalului	Configurarea necorespunzătoare a funcțiilor de securitate ale sistemelor de operare.	Mica	Mare	Mediu	<p>Implementate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exista elaborata o politica de securitate care să țină cont de rolul și misiunea sistemului, grupele de utilizatori autorizați ai sistemului și de aplicarea principiului necesității de a cunoaște. -Exista elaborata o procedura de creare a fișierelor de back –up care să vizeze frecvența, tipul de back-up, persoanele autorizate și verificarea periodică a fișierelor de back-up. -S-a creat o locatie alternativa de backup in DataCenter-ul X - Toate update-urile pe aplicatiile software se testeaza pe mediul de test inainte de implemtarea in mediul de productie <p>Masuri viitoare</p> <ul style="list-style-type: none"> -Cursuri de specialitate
			Lipsa fișierelor de back-up.	Mica	Mare	Mediu	
			Pregătire de specialitate necorespunzătoare a personalului.	Mica	Mediu	Mic	
		Erori de programare	Configurarea necorespunzătoare a funcțiilor de securitate ale sistemelor de operare.	Mica	Mare	Mediu	
			Lipsa fișierelor de back-up.	Mica	Mare	Mediu	
			Pregătire de specialitate necorespunzătoare a personalului.	Mica	Mare	Mediu	
		Modificări neautorizate ale software-ului	Lipsa fișierelor de back-up.	Mica	Mare	Mediu	
			Pregătire de specialitate necorespunzătoare a personalului.	Mica	Mare	Mediu	